

Veileder for hold av hund utendørs

Innhold

1. GENERELT OM UTENDØRS HUNDEHOLD	3
2. LEVEMILJØ (jf. dyrevelferdsloven § 23)	4
3. HUNDEGÅRD.....	5
4. OPPBINDING.....	5
5. TILSYN OG STELL (jf. dyrevelferdsloven § 24).....	6
Les mer om hundehold	6

Denne veilederen beskriver hvordan Mattilsynet mener hundehold med utendørs oppstalling bør være for å oppfylle dyrevelferdsloven

Med utendørs hundehold menes at hunder oppstalles utendørs hele døgnet uten tilgang til oppvarmet oppholdsrom. Dette er en vanlig måte å holde trekkhunder på. Hundene er enten bundet eller løse i hundegårder, og hver hund har tilgang til et lite hundehus. Andre hunder, for eksempel jakt- eller gjeterhunder, holdes også utendørs deler av året eller året rundt, med tilgang til hundehus eller et større innendørs oppholdssted. Veilederen er også relevant for slike hundehold.

Utendørs hundehold er krevende. Klimaet varierer gjennom året, og hundene har ulike forutsetninger for å takle det. Oppstillingen må derfor tilpasses den enkelte hunden, slik at den ikke fryser eller blir for varm. Hundeholderen må ha gode rutiner for stell og helseoppfølging, fordi det kan være vanskelig å holde oversikt når hunden bor ute. Det er også større risiko for at hunden får lite sosial kontakt når den ikke bor sammen med mennesker. Når hunden holdes bundet eller i hundegård, er det spesielt viktig for trivselen at den får nok mosjon og stimulerende aktiviteter.

[Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd \(dyrevelferdsloven\)](#) gjelder for alt hundehold. Sentralt i loven er at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger, jf. § 3.

Andre sentrale bestemmelser i loven er:

- ✓ Dyreholderen skal ha nødvendig kompetanse til å sørge for at dyr sikres god velferd, slik dyrevelferdsloven krever. Dette fremgår av dyrevelferdslovens [§ 6](#).
- ✓ Dyreholderen skal sikre at dyr holdes i miljø som gir god velferd ut fra artstypiske og individuelle behov, herunder gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Dyrers levemiljø skal fremme god helse og bidra til trygghet og trivsel. Dyr skal ha adgang til egnet og trygt tilholdsrom utenom normal beiteperiode. Dette står i [dyrevelferdsloven § 23](#).
- ✓ Dyreholderen skal sikre at dyr får godt tilsyn og stell, herunder sikre at fôr og vann er av god kvalitet, dekker dyrets behov for næring og væske og fremmer god helse og velferd. Spredning av smitte skal begrenses og dyr skal beskyttes mot skade, sykdom, parasitter og andre farer. Dette står i [dyrevelferdsloven § 24](#).

1. GENERELT OM UTENDØRS HUNDEHOLD

1.1 Utendørs hundehold skal tilrettelegges slik at hunders velferd ivaretas, og hunder skal beskyttes mot fare for unødig påkjenninger og belastninger (jf. dyrevelferdsloven § 3).

1.2 Eier og andre personer med ansvar for hund skal ha nødvendig kunnskap om hunders fysiske og psykiske behov og den aktuelle driftsformen.

1.3 Hunder skal bare oppstalles ute om vinteren hvis de er egnet for det. Hunder som regnes som egnet, er renrasede polarhunder og andre raser eller raseblandinger med full vinterpels, det vil si velutviklet og tett underpels og vannavstøtende dekkhår. Tisper med valper og valper under 6 måneder er ikke egnet for oppstalling ute om vinteren. Hunder bør vennestages gradvis til kaldt klima, og ikke oppstalles ute om vinteren hvis ikke slik tilvenning har skjedd.

1.4 Alle dyr skal ha adgang til et egnet og trygt tilholdsrom (jf. dyrevelferdsloven § 23). For hunder som oppstalles ute, betyr det at hunden må ha adgang til et hundehus eller lignende hvor den kan hvile komfortabelt og uten å fryse.

1.5 Hunder som oppstalles utendørs skal være tilstrekkelig sosialisert til å forebygge unødig stress og angst i omgang med mennesker. Valper må derfor sosialiseres ved regelmessig, positiv kontakt med mennesker. Sosialiseringen bør påbegynnes før 8 ukers alder (jf. dyrevelferdsloven § 24).

1.6 Hunder som holdes i hundegård eller oppbundet, skal ha mulighet for fysisk utfoldelse ved å få løpe fritt på et større område og/eller i form av trening flere ganger i uken, helst daglig. Dette gjelder alle hunder i hundeholdet og året rundt. I store hundehold og spesielt der hundene står oppbundet, bør det være et større inngjerdet område tilgjengelig hvor hundene kan slippes løs under tilsyn (jf. dyrevelferdsloven § 23).

1.7 Hunder som holdes i hundegård eller oppbundet, bør få tilgang til miljøberikelser som stimulerer naturlig atferd og aktivitet. En forhøyet plattform, mulighet for å grave, stolper å markere på, holdbare leker og trygge ting å gnage på, er eksempler på miljøberikelser for hunder (jf. dyrevelferdsloven § 24).

*En opphøyet plattform er en populær hvileplass.
Foto: Mattilsynet*

2. LEVEMILJØ (jf. dyrevelferdsloven § 23)

2.1 Hunder som holdes utendørs, skal ha et trygt levemiljø som fremmer helse og trivsel. Levemiljøet skal gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd, jf. dyrevelferdsloven § 23.

2.2 Oppstillingen skal være utformet slik at hundene ikke påføres eller påfører seg selv skade. Oppstallingssystemet skal være rømningssikkert. Gjerder, kjettinger og hundehus bør sjekkes regelmessig. Nødvendige reparasjoner, rengjøring eller lignende bør utføres snarest mulig.

2.3 Grunnen på oppstallingsområdet må være tilstrekkelig drenert og opparbeidet til at hunder sikres god hygiene og trivsel. Hunder skal ikke stå i gjørme eller vann. Toppdekket bør være grus, sand eller tilsvarende drenerende materiale. Avføring bør fjernes daglig. Hunder skal ikke stå på netting eller liknende drenerende gulv.

2.4 Hunder som oppstalles ute, skal ha tilgang til hundehus eller rom som er vanntett og vindtett. Hus som brukes om vinteren, må være isolert i nødvendig grad, avhengig av klima, og av kvalitet og omfang av hundens vinterpels. Hundeholderen må vurdere den enkelte hundens behov og tilpasse huset etter dette. Hundehuset skal minst være så stort at hunden kan stå oppreist, snu seg rundt og ligge i en naturlig stilling. Huset bør være konstruert slik at det er lett å gjøre rent, og hevet opp fra bakken for å lette renhold og hindre fukt. Åpningen bør være plassert eller konstruert slik at det blir lunt inne i huset.

2.5 Hunden skal ha tilgang på en egen tørr, ren og trekkfri liggeplass med et mykt liggeunderlag som gir tilstrekkelig komfort og beskyttelse mot trykkskader, kulde og fuktighet. Underlaget bør skiftes ved behov, og alltid når det er vått.

2.6 Tisper med ikke-avvente valper skal ha eget hundehus eller rom som minst er stort nok til at tisper og valpene kan ligge der samtidig i en naturlig stilling. Det må tilrettelegges slik at tisper kan trekke seg unna valpene ved behov.

2.7 Hundene skal ha tilgang på skygge i varmt vær.

2.8 Det skal finnes adgang til et egnet rom med mulighet for oppvarming for hunder som midlertidig ikke er egnet til å være ute, for eksempel ved skade, sykdom eller redusert pelskvalitet.

2.9 Det bør være tilgang på varmt og kaldt vann i tilknytning til oppstallingsområdet.

2.10 Hundene skal ha tilgang på naturlig dagslys. Det skal være godt nok lys til å inspisere og stelle hundene og omgivelsene de står oppstallet i.

2.11 Det bør være mulig å skjerme tisper med løpetid fra hannhunder for å unngå unødig stress for begge kjønn og uønskede parringer. Egne hundegårder for tisper og hannhunder er en måte å løse dette på.

*Dette er et eksempel på en godt konstruert oppholdsplass. Huset er hevet opp fra bakken, det har flatt tak og en hevet plattform som hunden kan ligge på. Åpningen til huset er ikke for stor, og den er plassert til den ene siden. Slik får hunden et lunt innemiljø. I tillegg ville et større takutstikk kunnet skjerme åpningen mot nedbør.
Foto: Mattilsynet*

3. HUNDEGÅRD

3.1 Hundegården skal gi mulighet for fri bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. En hundegård på 12 m² vil normalt dekke arealbehovet for en hund. Dette vil imidlertid være avhengig av hvor mye mosjon og stimulerende aktiviteter hunden får utenfor hundegården i løpet av døgnet. Hvis flere hunder deler hundegård, bør arealet på hundegården økes slik at alle har mulighet til fri bevegelse, hvile og annen naturlig adferd samtidig.

3.2 Hvis flere hunder holdes i samme hundegård, må gruppen settes sammen slik at slåssing unngås og ingen av hundene blir skadet, reddet eller stresset av de andre. Det bør ikke være flere enn fire voksne hunder sammen i én hundegård uten tilsyn.

3.3 Tispe med valper bør ha egen hundegård til seg og valpene sine. Hundegården må være trygg for valpene og bør være enkel å holde ren.

4. OPPBINDING

Oppstalling av hunder med oppbinding gir særlige utfordringer ift. etterlevelse av dyrevelferdsloven § 23 om å gi mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Oppbinding i store deler av døgnet er kun akseptabelt dersom hundene trenes og aktiviseres mye. Hundeholderen bør kunne dokumentere hvordan trening og aktivisering av den enkelte hunden blir ivare tatt.

4.1 Hunder som står oppbundet, bør til enhver tid ha minst 12 m² å bevege seg på. Dette innebærer at en hund som kan bevege seg i full sirkel rundt oppbindingspunkt må ha minst 2 meter lengde på kjettingen.

4.2 Oppbindingen skal være konstruert slik at den ikke blir kortere på grunn av hundens aktivitet, og slik at hunden ikke kan skade seg selv eller andre hunder. Hunder skal ikke stå oppbundet i strupehalsbånd eller kjettinghalsbånd. Varig oppbinding av flere hunder på samme kjetting (langkjetting) er ikke akseptabelt.

4.3 Hunder som står oppbundet, bør være koblet fra oppbindingen flere ganger ukentlig og til sammen minst 10 timer per uke.

4.4 Det er ikke akseptabelt å holde tisper med ikke-avente valper og valper yngre enn 6 måneder oppbundet. Tilvenning til oppbinding bør skje gradvis.

*Denne hundegården er godt tilrettelagt for oppbinding som oppstillingsform. Kjettingen hundene er oppbundet i, kan bevege seg fritt rundt stolpen. Området er inngjerdet, slik at hundene enkelt kan slippes fri.
Foto: Petter Jahnsen*

5. TILSYN OG STELL (jf. dyrevelferdsloven § 24)

5.1 Hundene skal ha godt tilsyn og stell. Tilsyn bør skje minimum to ganger i døgnet. Syke og skadde hunder, drektige og diende tisper og valper bør ha tilsyn oftere og etter behov.

5.2 Hunder skal ha nok og godt fôr og vann, tilpasset den enkelte hundens behov. Fôring bør skje minimum en gang i døgnet. Hver hund bør få fôret i egen matskål. Hunden bør alltid ha drikkevann der den står oppstallet. Når lave temperaturer gjør at dette ikke er praktisk mulig, skal hunden få vann minimum to ganger daglig. Snø kan ikke erstatte drikkevann.

5.3 Syke eller skadde hunder skal ha behandling eller bli avlivet hvis nødvendig (jf. dyrevelferdsloven § 24 første ledd b). Førstehjelpsutstyr og kontaktinformasjon til veterinær bør være lett tilgjengelig. Det bør føres oversikt over all behandling av hundene.

5.4 Hundene bør behandles mot parasitter og vaksineres etter anerkjente rutiner og anbefaling fra veterinær.

5.5 Hundeholderen må kontrollere hver hund regelmessig og ofte nok til å kunne gi nødvendig helsestell, herunder tannstell, klostell og rengjøring av hunden.

Les mer om hundehold

- [Hund på mattilsynet.no](http://Mattilsynet.no)